

FÖRVALTNINGSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 53/2014 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om brottsbekämpning inom Tullen och till vissa lagar som har samband med den

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 2 oktober 2014 regeringens proposition med förslag till lag om brottsbekämpning inom Tullen och till vissa lagar som har samband med den (RP 174/2014 rd) till förvaltningsutskottet för beredning.

Utlåtanden

I enlighet med riksdagens beslut har grundlagsutskottet och lagutskottet lämnat utlåtanden i ärendet. Utlåtandena (GrUU 49/2014 rd och LaUU 18/2014 rd) återges efter betänkandet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- konsultativ tjänsteman Jere Lumme, finansministeriet
- polisöverinspektör Keijo Suuripää, inrikesministeriet, polisavdelningen
- polisöverinspektör Arto Hankilanoja, Polistyrelsen
- valvontaosaston päällikkö Sami Rakshit, Tullen
- professor Kimmo Nuotio
- biträdande professor Sakari Melander.

Dessutom har skriftligt yttrande lämnats av

- justitieministeriet
- centralkriminalpolisen
- Tullförbundet
- Tullin Akavalainen Yhdistys ry
- Tulltjänstemannaförbundet
- Finlands Polisorganisationers Förbund rf

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslår regeringen en ny lag om brottsbekämpning inom Tullen. Till lagen överförs de bestämmelser om brottsbekämpning inom Tullen som för närvarande finns i tullagen. Bestämmelserna och Tullens befogenheter föreslås bli harmoniserade med det som föreskrivs i förundersökningslagen, tvångsmedelslagen och polislagen. Genom den föreslagna lagen säkerställs även i fortsättningen en symmetri mellan Tullens och polisens befogenheter och samtidigt undviker man att bygga upp överlappande funk-

tioner. Genom propositionen är avsikten även att förbättra samarbetet och utbytet av information mellan förundersökningsmyndigheterna och samordningen av åtgärderna inom brottsbekämpningen. Tullen är enligt förslaget skyldig att underrätta polisen om allvarliga brott som kommit till dess kännedom och om åtgärder som den inlett för att utreda ett brott och polisen har enligt förslaget rätt att begära att förundersökningen av tullbrottet överförs till polisen när vissa förutsättningar uppfylls.

Tullagen ska fortfarande vara en allmän lag som reglerar Tullens administrativa verksamhet och som också ska iakttas vid brottsbekämpning, om inte något annat föreskrivs i lagen om brottsbekämpning inom Tullen. Bestämmelserna om behandling av personuppgifter inom Tullen och om register inom brottsbekämpningen samlas i en ny lag om Tullens register som kommer att ges senare.

I definitionerna av hemliga metoder för inhämtande av information och förutsättningarna för att använda dem föreslås preciseringar, och samtidigt föreskrivs om vissa nya befogenheter för dem.

För Tullen föreskrivs befogenheter att använda täckoperation och bevisprovokation genom köp samt förhindra att hemligt inhämtande av information avslöjas genom att göra och använda falska, vilseledande eller förtäckta registeranteckningar samt framställa och använda falska handlingar. För det praktiska genomförandet av täckoperation och bevisprovokation genom köp svarar polisen på begäran från Tullen, med undantag för täckoperation och bevisprovokation genom köp som sker uteslutande i datanät.

Dessutom föreskrivs på lagnivå om användning av informationskällor i tullbrottsbekämpningen i överensstämmelse med polislagen och tvångsmedelslagen. Styrd användning av informationskällor möjliggörs även vid bekämpningen av tullbrott.

Närmare bestämmelser än för närvarande utfärdas om anmälan om användning av hemliga metoder för inhämtande av information i överensstämmelse med den nya polislagen. I lagen föreskrivs också om användning av så kallad

överskottsinformation. Lagen innehåller bestämmelser om tystnadsplikt och tystnadsrätt för personalen inom Tullen samt om den anknyttande anmälningsskyldigheten.

Domstolens beslutanderätt föreslås bli utökad i metoder som ansluter sig till hemliga metoder för inhämtande av information och tvångsmedel.

Skyddet för de grundläggande och mänskliga rättigheterna uppmärksammas mera än tidigare. Regleringen av grunderna för individens rättigheter och skyldigheter lyfts från föreskriftsnivå till lagnivå och i lagen föreskrivs exaktare och i större utsträckning än nu om övriga principer som följs i Tullens verksamhet.

I propositionen föreslås dessutom en lag om upphävande av lagen om ändring av 46 och 47 § i tullagen samt ändringar i tullagen, polislagen, gränsbevakningslagen, lagen om samarbete mellan polisen, tullen och gränsbevakningsväsendet, tvångsmedelslagen, förundersökningslagen, utlänningslagen, statstjänstemannalagen, lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation, strafflagen, lagen om offentlighet vid rättegång i allmänna domstolar, lagen om det nationella genomförandet av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i rådets rambeslut om förenklat informations- och underrättelseutbyte mellan de brottsbekämpande myndigheterna i Europeiska unionens medlemsstater och om tillämpning av rambeslutet, punktskattelagen, lagen om stämningmän och utskottsbalk. Ändringarna är i huvudsak tekniska. I tullagen upphävs bestämmelserna om brottsbekämpning.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Den gällande tullagen (1466/1994) innehåller också bestämmelser som ska tillämpas när Tullen bekämpar. De har ändrats flera gånger under årens lopp. Innehållet och strukturen i den gällande lagstiftningen om brottsbekämpning inom Tullen är inte tillräckligt överskådliga och

exakta eftersom Tullens omvärld förändrats. Bristen i överskådlighet och exakthet framträder när man beaktar Tullens behov när det gäller att bekämpa brott och att de grundläggande fri- och rättigheter och mänskliga rättigheter ska tryggas.

Det är motiverat att i den nya lagen om brottsbekämpning inom Tullen samla de relevanta bestämmelserna och att samtidigt uppdatera bestämmelserna så att de ligger i linje med den nya polislagen (872/2011) och den nya tvångsmedelslagen (806/2011), menar utskottet. Dessutom behöver strukturen och systematiken i de bestämmelserna göras enhetlig med den nya polis- och tvångsmedelslagstiftningen. Det är också ändamålsenligt att i behövlig utsträckning göra Tullens befogenheter för hemligt inhämtande av information enhetliga med motsvarande regler för polisen.

Förvaltningsutskottet konstaterar i likhet med lagutskottet att det yttersta syftet med att reglera befogenheterna är Tullens behov att bekämpa brott. Trots det bör Tullen inte ges mera omfattande befogenheter än vad polisen har med stöd av den nya förundersöknings-, tvångsmedels- och polislagstiftningen. Enligt lagutskottet utlåtande är det uttryckligen med tanke på Tullens brottsbekämpning lämpligt att föreskriva om befogenheter där man på samma sätt som i den lagstiftningen också beaktar rättsskyddsaspekterna på behörigt sätt. Bestämmelserna om brottsbekämpning inom Tullen ska också rent lagtekniskt motsvara det som står i de nämnda nya lagarna.

Ett av de viktigaste syftena med propositionen är att undanröja onödig asymmetri i de olika brottsbekämpande myndigheternas befogenheter. Enligt propositionsmotiven är en situation där olika förundersökningsmyndigheter har sinsemellan olika befogenheter oändamålsenlig. Grundlagsutskottet har i tidigare utlåtanden påpekat att ett likadant lagfäst bemyndigande för tullen att göra intrång i de grundläggande fri- och rättigheterna som polisen har inte utan vidare är förenligt med det nödvändighetskrav som ingår i förutsättningarna (GrUU 2/1996 rd, s. 2, och GrUU 37/2002 rd, s. 1—2). Enligt grundlagsutskottets uppfattning framgår det både av den allmänna motiveringen och av detaljmotiveringen att det föreligger ett vägande samhälleligt behov av de föreslagna ändringarna. De föreslagna befogenheterna är enligt grundlagsutskottet utlåtande också nödvändiga och pro-

portionella med avseende på brottsbekämpningen inom Tullen, fränsett vissa undantag.

Den reviderade polis-, förundersöknings- och tvångsmedelslagstiftningen behandlades i riksdagen under 2010 års riksmöte alldeles i slutet av valperioden under stor arbets- och tidspress. Redan då insåg man att det omfattande lagstiftningspaketet måste granskas på nytt under denna valperiod. Således lämnade regeringen propositionerna RP 14/2013 rd (översyn av förundersöknings- och tvångsmedelslagen) och RP 16/2013 rd (översyn av polislagen) till riksdagen under 2013 års riksmöte. Om dessa lämnade lagutskottet betänkande om den förstnämnda propositionen (LaUB 17/2013 rd; ändringarna i tvångsmedelslagen finns i lag 1146/2013) och förvaltningsutskottet om den andra (FvUB 20/2013 rd; ändringarna i polislagen finns i lag 1168/2013). En brist som uppdragats i de nu aktuella propositionen är att de föreslagna lagarna inte beaktar dessa lagändringar, dvs. översynen av den nya lagstiftningen. Detta har framkommit både under sakkunnigutfrågningen och i grundlagsutskottets och lagutskottets utlåtanden. Lagutskottet granskar i sitt utlåtande anmärkningsvärt grundligt och detaljerat de ändringar i polislagen och tvångsmedelslagen som inte beaktades i beredningen av den aktuella propositionen.

Det har varit ett omfattande och krävande lagstiftningsarbete att ta fram propositionen. Uppenbarligen är det åtminstone delvis av den anledningen som motiveringen och lagtexten på vissa ställen avviker från varandra. Dessutom beror vissa ändringar på att lagstiftningen behöver samordnas.

Ett av de viktigaste begreppen i den föreslagna lagen om brottsbekämpning inom Tullen är "tullbrott", ett begrepp som utfrågade sakkunniga ansett vara vagt och dessutom problematiskt om man ser på dess innebörd. Något som under utfrågningen fördes fram som en förmildrande omständighet var att definitionen av tullbrott inte i sig är avsedd att vara en tillämplig straffbestämmelse. Förvaltningsutskottet föreslår ändå att begreppet ska göras tydligare, dvs. att gärningar eller försummelser som utgör överträ-

delse av normer på förordningsnivå eller administrativa föreskrifter inte omfattas av begreppet.

Sammantaget anser utskottet att propositionen behövs och fyller sitt syfte. Utskottet tillstyrker lagförslag 2, 3, 7—9 och 12—17 utan ändringar och lagförslag 1, 4—6 och 11 ändrade utifrån de synpunkter och ändringsförslag som framgår av betänkandet. Vidare föreslår utskottet att lagförslag 10 förkastas eftersom lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation (516/2004) har upphävts.

Detaljmotivering

1. Lag om brottsbekämpning inom Tullen

1 kap. Allmänna bestämmelser

2 §. *Definitioner.* Utskottet föreslår att begreppet tullbrott i 1 kap. 2 § 1 a-punkten ändras så att de gärningar och försummelser som kan anses ingå i brottsbegreppet ska vara reglerade på lagnivå. Därför stryker utskottet den del av punkten som innebär att också överträdelse av förordningar och administrativa föreskrifter kan vara tullbrott. På det sättet blir begreppet tullbrott, som ansetts vara vagt, väsentligt klarare.

3 §. *Tullens befogenheter.* Paragrafen gäller Tullens befogenheter vid brottsbekämpning och dess ställning som förundersökningsmyndighet. Utskottet föreslår en precisering som innebär att brottsbekämpning inte kan baseras på bestämmelser på förordningsnivå.

4 §. *Uppgifter och befogenheter för tullmän inom tullbrottsbekämpningen.* Paragrafen nämner de lagar som utöver den aktuella lagen ska tillämpas vid brottsbekämpningen inom Tullen. Utskottet anser att man i 2 mom. bör nämna förundersökningslagen och tvångsmedelslagen i informativt syfte, trots att dessa även annars är tillämpliga i egenskap av allmänna lagar. Anledningen är att lagen om brottsbekämpning inom Tullen i många avseenden är bunden till dessa lagar. Dessutom bör det i slutet av momentet

nämnas att en tullman inte har de rättigheter som avses i bestämmelsen om något annat föreskrivs "i annan lag". Det grundar sig på att bestämmelser om begränsningar i fråga om användningen av tvångsmedel för andra myndigheter än polisen kan finnas också i andra lagar (se t.ex. 10 kap. 1 § 2 mom. i tvångsmedelslagen). Utskottet föreslår följande lydelse för 1 kap. 4 § 2 mom.:

"Vid förundersökning som utförs av Tullen har en tullman inom tullbrottsbekämpningen samma rätt att vidta utredningsåtgärder enligt förundersökningslagen och använda tvångsmedel enligt tvångsmedelslagen som en polisman vid en polismyndighets förundersökning, om inte något annat föreskrivs i denna eller någon annan lag."

2 kap. Tullens befogenheter vid tullbrottsbekämpning

6 §. *Åtgärdseftergift.* Paragrafen föreskriver om möjligheten att avstå från att göra förundersökning eller låta bli att överlämna saken till åklagaren. En tullman kan enligt förslaget dock tilldela en anmärkning till den som är skyldig till brottet. I den lag om ändring av lagen om rättegång i brottmål som trädde i kraft den 1 januari 2015 (670/2014, RP 58/2013 rd) är bestämmelserna om åtalseftergift ändrade så att man avstår från tillräknandeåtalseftergift. Det föreskrivs därför inte längre om brott och gärningsman i bestämmelserna, utan om misstanke om brott och brottsmisstänkt. Också andra bestämmelser om åtalseftergift ändrades på motsvarande sätt i det sammanhanget, men däremot inte bestämmelserna i 3 kap. 9 § i förundersökningslagen om att avstå från att göra förundersökning och om att lägga ned en förundersökning.

Utskottet hänvisar till lagutskottets utlåtande och konstaterar att det är minst lika motiverat att föreskriva om misstanke om brott i bestämmelserna om när förundersökning inte behöver göras som i bestämmelserna om åtalseftergift. Den föreslagna bestämmelsen är enligt förvaltningsutskottets uppfattning avsedd att tillämpas i sådana fall där det står klart att det är fråga om ringa brott och vem som är gärningsmannen.

Trots det är det med tanke på en enhetlig lagstiftning mera adekvat att tala om misstanke om brott och den brottsmisstänkte. Det är möjligt att göra ändringen utan att i detta skede nödvändigtvis behöva ändra 3 kap. 9 § i förundersökningslagen. Det är också värt att notera att en polisman enligt 10 kap. 3 § i förundersökningslagen kan ge "den som varit misstänkt för brott" (alltså inte "den som gjort sig skyldig till brott") en muntlig eller skriftlig anmärkning, om förundersökningen läggs ned med stöd av 3 kap. 9 § i den lagen. Utskottet föreslår att 2 kap. 6 § 1 mom. får följande lydelse:

"Om det föreligger misstanke om ett brott som inte kan förutses medföra strängare straff än böter och om brottet som helhet ska anses uppenbart obetydligt, kan en tullman avstå från att göra förundersökning eller låta bli att överlämna saken till åklagaren. En tullman kan dock tilldela den brottsmisstänkte en anmärkning."

14 §. Rätt till information av privata och offentliga sammanslutningar eller personer. I det föreslagna 14 § 1 mom. föreslås en ändring av bestämmelsen i 28 § 3 mom. i den gällande tullagen. Den innebär att Tullen får rätt att få information också av offentliga sammanslutningar. Enligt det föreslagna 1 mom. har Tullen rätt att av en privat eller offentlig sammanslutning eller en enskild få information som behövs för förhindrande, avslöjande eller utredning av brott oberoende av att en sammanslutnings medlemmar, revisorer, verkställande direktör, styrelsemedlemmar, förvaltningsrådsmedlemmar eller arbetstagare är bundna av företags-, bank- eller försäkringshemlighet. Enligt motiven (s. 32) har det i praktiken förekommit problem med informationstillgången i situationer där den registransvarige har varit en offentlig sammanslutning. Regeringen säger att momentet i sak motsvarar 4 kap. 3 § 1 mom. i polislagen.

Enligt lagutskottets utlåtande är den ståndpunkt som framförs i regeringspropositionen om behovet av en ändring godtagbar, men man bör ändå notera att den föreslagna ändringen avvi-

ker från den lösning som valts i polislagen. I 4 kap. 2 § i den lagen föreskrivs det nämligen särskilt om polisens rätt att få information "av myndigheter och sammanslutningar som tillsatts för att sköta offentliga uppgifter". Denna bestämmelse avviker väsentligt från bestämmelsen om rätten att få information av privata sammanslutningar och personer i 4 kap. 3 § i samma lag. I den bestämmelsen, som alltså i princip är den som stått modell för den föreslagna bestämmelsen i 2 kap. 14 § i lagförslag 1, är tillgången till information inte begränsad på något annat sätt än att den räknar upp de grunder för sekretess (företags-, bank- och försäkringshemligheten) som kan åsidosättas. Däremot kan vilken sekretessgrund som helst i princip åsidosättas enligt 4 kap. 2 § 1 mom. i polislagen ("Oberoende av tystnadsplikten..."). Men det bör påpekas att den paragrafen begränsar rätten till information på annat sätt: polisen har rätt att få tillgång till information eller handlingar "om inte överlämnande av informationen eller handlingarna till polisen eller användning av informationen som bevis uttryckligen har förbjudits eller begränsats i lag".

Betydelsen av de konstaterade begränsningarna är svårförståelig, menar lagutskottet. Förvaltningsutskottet instämmer i lagutskottets slutsats, dvs. att bestämmelserna om polisens och andra myndigheters rätt att få information av andra myndigheter enligt inkommen utredning kräver förnyat övervägande, något som inte är möjligt när det gäller den pågående reformeringen.

16 §. Yppandeförbud. I den föreslagna 2 kap. 16 § finns bestämmelser om yppandeförbud vid förundersökning. Enligt motiveringen (s. 34) motsvarar den föreslagna bestämmelsen i sak bestämmelserna om yppandeförbud i 11 kap. 5 § i förundersökningslagen. Enligt lagutskottets utlåtande är så ändå inte fallet. Enligt bestämmelsen i förundersökningslagen kan yppandeförbud meddelas i förundersökningsskedet, men inte dessförinnan, vilket också konstateras senare i propositionsmotiven (s. 35).

Enligt inkommen utredning är syftet med bestämmelsen att utvidga möjligheten att meddela

ypandeförbud till att gälla också inhämtande av information i underrättelseskedet. Yppandeförbud kan alltså meddelas både innan tröskeln för förundersökning överskridits och medan förundersökningen pågår. Bestämmelsen är enligt regeringen viktig av den orsaken att den tryggar Tullens möjlighet att utreda bakgrunden till fall till exempel för att rikta undersökningen utan att äventyra en eventuell senare förundersökning.

Lagutskottet pekar dock på att bestämmelsen inte i motsats till 11 kap. 5 § i förundersökningslagen föreskriver om yppandeförbud medan åtalsprövningen pågår. Det här är en olägenhet som enligt lagutskottet bör rättas till genom att en bestämmelse i analogi med 11 kap. 5 § införs i momentet enligt vilken åklagaren fattar beslut om ett eventuellt yppandeförbud medan åtalsprövningen pågår. Det här motsvarar fördelningen av befogenheter mellan förundersökningsmyndigheten och åklagaren, och det finns inte någon anledning att avvika från den fastän det är Tullen som är förundersökningsmyndighet. Förvaltningsutskottet håller med lagutskottet och föreslår att 2 kap. 16 § 1 mom. får följande lydelse:

*"Om det i samband med att Tullen inhämtar information för någon yppas uppgifter som gäller andra än personen själv och som har samband med kriminalunderrättelseverksamhet eller undersökningen, kan en anhållningsberättigad tullman förbjuda honom eller henne att röja uppgifterna för utomstående. **Medan åtalsprövning pågår beslutar åklagaren om yppandeförbud enligt 11 kap. 5 § i förundersökningslagen.**"*

3 kap. Hemliga metoder för inhämtande av information

4 §. Teleövervakning och dess förutsättningar.

I 1 mom. definieras begreppen teleövervakning och identifieringsuppgifter. I definitionen av teleövervakning nämns kommunikationsmarknadslagen (393/2003). Den lagen upphävdes genom informationssamhällsbalken (917/2014), som trädde i kraft den 1 januari. Definitionen bör således hänvisa till informationssamhälls-

balken i stället för kommunikationsmarknadslagen. I definitionen av identifieringsuppgifter finns å sin sida en hänvisning till 2 § 8 punkten i lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation (516/2004). Också den lagen har upphävts, och därför måste hänvisningen i stället gälla 3 § 40 punkten i informationssamhällsbalken och de formuleringar som används i den.

6 §. Beslut om teleövervakning. Den föreslagna lagen om brottsbekämpning inom Tullen ska enligt regeringen stiftas med den nya polislagen och den nya tvångsmedelslagen som förebild (FvUB 42/2014 rd och LaUB 44/2010 rd). Propositionen beaktar trots det inte de ändringar som gjorts i de lagarna efter det att de stiftades. Därför är det logiskt att formulera det föreslagna 3 kap. 6 § 4 mom. om meddelande av tillstånd till teleövervakning och beslutets tidsmässiga giltighet på samma sätt som polislagens gällande 5 kap. 10 § 5 mom. (lag 1168/2013) och tvångsmedelslagens gällande 10 kap. 9 § 3 mom. (lag 1146/2013), dvs. på följande sätt:

"Tillstånd kan meddelas och beslut fattas för högst en månad åt gången och de kan även gälla en viss tidsperiod som föregått tillståndet eller beslutet. Denna tidsperiod kan vara längre än en månad."

9 §. Systematisk observation och dess förutsättningar. Det är meningen att den föreslagna bestämmelsen ska motsvara 5 kap. 13 § (1168/2013) i polislagen och 10 kap. 12 § i tvångsmedelslagen. Därför föreslår utskottet att 9 § 1 mom. ska få följande lydelse:

*"Med observation avses iakttagande av en viss person i hemlighet i syfte att inhämta information. Vid observation får en kamera eller annan motsvarande teknisk anordning **trots 24 kap. 6 § i strafflagen användas för att göra eller uppta visuella iakttagelser.**"*

I det föreslagna 9 § 4 mom. bör ordet "heller" utgå, eftersom ordet inte finns i de motsvarande bestämmelserna i 5 kap. 13 § 4 mom. (1168/2013) i polislagen och 10 kap. 12 § 4

mom. i tvångsmedelslagen (806/2011). Ordet ger i sammanhanget ett vilseledande intryck, dvs. att tekniska anordningar alltid används vid observation och systematisk observation.

11 §. Förtäckt inhämtande av information och dess förutsättningar. Enligt 2 mom. i den föreslagna paragrafen får Tullen för att förhindra tullbrott använda förtäckt inhämtande av information under de förutsättningar som nämns i momentet. Enligt motiveringen (s. 45) får Tullen använda förtäckt inhämtande av information för att förhindra brott, men också för att utreda ett brott. Motiveringen är i detta avseende felaktig eftersom lagtexten avgränsar Tullens befogenheter till förhindrande av brott.

Grundlagsutskottet har granskat villkoren för teknisk avlyssning i 3 kap. 13 §. I sitt utlåtande kommer grundlagsutskottet fram till att smuggling kan göras till ett brott som berättigar till teknisk avlyssning genom att teknisk avlyssning avgränsas till att gälla smuggling som sammanhänger med planmässig, organiserad, yrkesmässig, fortsatt eller upprepad kriminell verksamhet. Motsvarande behov av att ändra en föreslagen bestämmelse gäller 3 kap. 11 § 2 mom. 3 punkten i det första lagförslaget, där det visserligen inte är fråga om att i egentlig mening ingripa i ett förtroligt meddelande, utan ett mera allmänt ingripande i det skydd av privatlivet som avses i 10 § 1 mom. i grundlagen. Därför är det motiverat att avgränsa förtäckt inhämtande av information för att förhindra smuggling på samma sätt som i fråga om teknisk avlyssning. Förvaltningsutskottet föreslår att 3 kap. 11 § 2 mom. 3 punkten i lagförslag 1 ändras på det sätt som grundlagsutskottet förutsätter.

Med förtäckt inhämtande av information avses enligt 11 § inhämtande av information genom kortvarig interaktion med en viss person där falska, vilseledande eller förtäckta uppgifter används för att hemlighålla tullmannens uppdrag. Enligt det föreslagna 3 mom. är förtäckt inhämtande av information inte tillåtet i bostäder ens med bostadsinnehavarens medverkan. Denna avgränsning motsvarar 5 kap. 15 § 3 mom. i polislagen och 10 kap. 14 § 3 mom. i tvångsmedelsla-

gen. Förvaltningsutskottet poängterar att grundlagsutskottet i samband med riksdagsbehandlingen av den nya tvångsmedelslagen ansåg det vara nödvändigt att skriva in den här inskränkningen i lagen med hänsyn till hemfridskyddet i grundlagen (GrUU 66/2010 rd, s. 8).

Det framgår av propositionsmotiven (s. 46) att det vid förtäckt inhämtande av information kan uppstå situationer där den tjänsteman som utför inhämtandet av information måste kunna uppträda naturligt för att inte röja sitt uppdrag. Det kan då krävas att tjänstemannen gör ett kortvarigt besök i en bostad. Förvaltningsutskottet vill framhäva att förtäckt inhämtande av information i en bostad inte är tillåten enligt den föreslagna lagen. Detta sakernas tillstånd går inte att ändra genom motiveringen till lagförslaget.

13 §. Teknisk avlyssning och dess förutsättningar. Det är meningen att den föreslagna paragrafen ska motsvara 5 kap. 17 § i polislagen och 10 kap. 16 § i tvångsmedelslagen, konstaterar utskottet. Därför bör 24 kap. 5 § i strafflagen nämnas i dess 1 mom. Det här är nödvändigt också för konsekvensens skull, eftersom även den föreslagna 3 kap. 15 § om teknisk observation och dess förutsättningar innehåller ett motsvarande omnämnande av 24 kap. 6 § i strafflagen. Utskottet föreslår att 3 kap. 13 § 1 mom. får följande lydelse:

"Med teknisk avlyssning avses att en viss persons samtal eller meddelande, som inte är avsett för utomstående och i vilket avlyssnaren inte deltar, trots 24 kap. 5 § i strafflagen avlyssnas, upptas eller behandlas på något annat sätt med hjälp av en teknisk anordning, metod eller programvara i syfte att ta reda på innehållet i samtalet eller meddelandet eller utreda deltagarna eller en i 4 mom. avsedd persons verksamhet."

I 3 kap. 13 § i lagförslag 1 ingår bestämmelser om teknisk avlyssning. Med uttrycket avses att en viss persons samtal eller meddelande, som inte är avsett för utomstående och i vilket avlyssnaren inte deltar avlyssnas, upptas eller behand-

las på något annat sätt med hjälp av en teknisk anordning, metod eller programvara i syfte att ta reda på innehållet i samtalet eller meddelandet eller utreda deltagarna eller en i lagen avsedd persons verksamhet.

Det är fråga om att ta reda på innehållet i ett förtroligt meddelande, och därför har grundlagsutskottet granskat om regleringen är förenlig med grundlagen, dvs. med bestämmelserna om skydd för förtroliga meddelanden i 10 § 2 och 3 mom. i grundlagen.

De brott som enligt den föreslagna 13 § berättigar till teknisk avlyssning är 1) tullbrott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst fyra år, 2) narkotikabrott som ska betraktas som tullbrott, 3) smuggling och 4) grovt tullredovisningsbrott. Grundlagsutskottet kommer fram till att de brott som berättigar till teknisk avlyssning inte är problematiska ut konstitutionell synvinkel, med undantag för smuggling.

Däremot är smuggling, som nämns i 3 punkten i det föreslagna momentet, ett lindrigare brott än de övriga. Det straff som kan dömas ut för smuggling är böter eller fängelse i högst två år. Det är fråga om allmän kriminalisering av olaglig in- eller utförsel av varor utan att det nödvändigtvis är fråga om någon särskilt allvarlig gärning. I princip är smuggling därför inte ett brott som kan anses äventyra samhällets eller individens säkerhet. Utskottet menar att man vid bedömningen av bestämmelsen trots det måste ta hänsyn till å ena sidan den grundlagsskyddade sekretessen för förtroliga meddelanden, och å andra sidan de godtagbara och samhälleligt välgående skäl som anknyter till intresset för att utreda allvarliga brott och det straffrättsliga systemets trovärdighet och som i viss mån talar för en begränsning av de grundlagsskyddade rättigheterna. Av denna orsak anser grundlagsutskottet att smuggling uppfyller kriterierna i 10 § 3 mom. i grundlagen, om den utövas som ett led i organiserad kriminell verksamhet eller i övrigt systematiskt, yrkesmässigt eller i stor skala.

För att undanröja problemet föreslår förvaltningsutskottet att teknisk avlyssning vid smugglingsbrott avgränsas till att gälla smuggling där

det är fråga om planmässig, organiserad, yrkesmässig, kontinuerlig eller upprepad kriminell verksamhet. Det motsvarar den regleringsmodell som tillämpats i fråga om förtäckt inhämtande av information vid stöld och häleri i 5 kap. 15 § 6 punkten i polislagen och som tillkommit med grundlagsutskottets medverkan (GrUU 67/2010 rd och GrUU 33/2013 rd).

17 §. Teknisk spårning och dess förutsättningar. Enligt det föreslagna 2 mom. får Tullen för att förhindra tullbrott under vissa förutsättningar rikta teknisk spårning mot föremål, ämnen eller egendom som är föremål för ett brott eller som "en person antas inneha eller använda". Samma formulering används i 5 kap. 21 § 2 mom. i polislagen och 10 kap. 21 § 2 mom. i tvångsmedelslagen. Enligt propositionsmotiven (s. 53) innefattar tillämpningsområdet för bestämmelsen också situationer där ett föremål ännu inte är i personens besittning, men där det med fog kan antas komma i dennes besittning i ett senare skede. Samma tolkning ingår i de regeringspropositioner som ligger till grund för polislagen och tvångsmedelslagen (RP 224/2010 rd, s. 114, och RP 222/2010 rd, s. 345). Det är enligt förvaltningsutskottet nödvändigt att möjliggöra teknisk spårning också i sådana situationer, men formuleringen i den finska språkdräkten motsvarar inte motiven. Det finskspråkiga uttryck som används ("henkilön käyttämä esine") kan språkligt gälla både nutid och förfluten tid, men inte framtiden. Utskottet föreslår att en precisering av 17 § 2 mom. med uttrycket "haltuun todenäköiseesti tulevaan" ("sannolikt kommer att inneha").

19 §. Teknisk observation av utrustning och dess förutsättningar. Den föreslagna paragrafen är utarbetad med 5 kap. 23 § i polislagen och 10 kap. 23 § i tvångsmedelslagen som modell. Föremålet för åtgärden kan enligt motiveringen till 19 § 3 mom. (s. 55) också vara en anordning eller programvara som en person ännu inte använder men kommer att använda i framtiden. Sista meningen i 3 mom. har därför följande lydelse: "Tullen får rikta teknisk observation av utrust-

ning mot en dator eller en liknande teknisk anordning som personen sannolikt använder eller mot dess programvara." Utskottet anser att formuleringen språkligt sett inte är lika problematisk som i den föreslagna 3 kap. 17 §, men anmärker också i detta fall på formuleringen i den finska språkdräkten. Den svenska versionen påverkas inte.

24 §. Genomförande av täckoperationer. Regleringen föreslår att Tullen i sin brottsbekämpning ska få befogenheter att använda täckoperationer och bevisprovokation. Enligt förslaget får Tullen i sin brottsbekämpning inte själv genomföra täckoperationer (3 kap. 24 § i lagförslag 1) och bevisprovokation genom köp (3 kap. 33 § i lagförslag 1), utom när det gäller täckoperationer eller bevisprovokationer som genomförs utslutande i datanät. Till övervägande del ska polisen utföra täckoperationerna eller bevisprovokationerna enligt bestämmelserna i polislagen, men chefen för Tullens brottsbekämpning ska enligt 3 kap. 28 § 1 mom. och 34 § 1 mom. fatta beslut om täckoperationer och bevisprovokation genom köp och om framställning av begäran om dessa.

Den föreslagna regleringen innefattar trots det en option för en tullman att på begäran av polisen delta i genomförandet av en täckoperation för att förhindra eller utreda ett brott (3 kap. 24 § 2 mom. i lagförslag 1). I så fall gäller angående tullmannens rättigheter och skyldigheter vad som bestäms om polismäns rättigheter och skyldigheter i 5 kap. 28—30 § i polislagen och 10 kap. 27—29 § i tvångsmedelslagen.

Dessa bestämmelser har grundlagsutskottet granskat med avseende på 2 § 3 mom. i grundlagen. Enligt det momentet ska all utövning av offentlig makt bygga på lag och dessutom lag noggrant iaktas i all offentlig verksamhet. Grundlagsutskottet har i sin tidigare praxis varit restriktiv till möjligheten att avvika från vad som sägs i lag om de behöriga myndigheterna. Särskilt i samband med bestämmelser som har kopplingar till de grundläggande fri- och rättigheterna har utskottet ansett det nödvändigt att den behöriga myndigheten entydigt framgår av

lagen eller annars exakt eller att åtminstone principerna för myndigheternas behörighetsförhållanden och villkoren för delegering av behörighet framgår tillräckligt exakt av lagen (t.ex. GrUU 9/2014 rd, s. 3/II, GrUU 3/2014 rd, s. 4/I, GrUU 32/2012 rd, s. 5—6 och GrUU 2/2012 rd, s. 3).

I 3 kap. 24 § 2 mom. föreslås att en tullman på begäran av polisen kan delta i genomförandet av en täckoperation för att förhindra eller utreda ett brott. Av formuleringen av bestämmelsen att döma är det möjligt för en tullman att på begäran av polisen delta också i andra täckoperationer än sådana som gäller tullbrott. Tullmannen kommer emellertid då att använda sig av befogenheterna enligt polislagen och tvångsmedelslagen, och exempelvis brottsförbudet bedöms enligt andra kriterier än de som ingår i den föreslagna lagen. Förvaltningsutskottet föreslår att regleringen preciseras utifrån grundlagsutskottets utlåtande så att tullmannens befogenheter i situationer som avses i 2 mom. begränsas till att gälla att förhindra eller utreda tullbrott och så att en tullman som på polisens begäran deltar i en täckoperation inte enbart därför anses vara en polis som genomför en täckoperation.

30 §. Beslut om förutsättningarna för täckoperation. Den föreslagna paragrafen motsvarar enligt motiven i tillämpliga delar 5 kap. 33 § i polislagen. Det konstateras dessutom i motiven (s. 61) att om avsikten är att information som fås genom en täckoperation som genomförts av polisen för att förhindra tullbrott används i rättegång såsom en utredning till stöd för att någon är skyldig, ska den tullman som fattat beslut om en täckoperation, dvs. chefen för Tullens brottsbekämpning, låta domstolen avgöra om det fanns sådana förutsättningar för en täckoperation som avses i 3 kap. 23 § 2 mom.

Enligt 5 kap. 28 § 2 mom. i polislagen får en där avsedd täckoperation användas för att förhindra brott och enligt 5 kap. 3 § i samma lag också för att avslöja sådana allvarliga brott som räknas upp i den bestämmelsen (RP 224/2010 rd, s. 119). Bestämmelser om polisens täckoperationer medan förundersökning pågår, alltså vid ut-

redning av brott, finns å sin sida i 10 kap. i tvångsmedelslagen. I den föreslagna lagen föreskrivs om information som fåtts genom "en täckoperation som avses i 23 § 2 mom.". I det momentet föreskrivs det i sin tur om täckoperationer som riktas mot en person för att förhindra och utreda tullbrott. Det förblir därmed oklart om den föreslagna 3 kap. 30 § omfattar all information som inhämtats genom en täckoperation eller enbart den information som fåtts genom en täckoperation som genomförts för att förhindra ett brott, vilket uppges i motiven.

I 10 kap. 32 § i tvångsmedelslagen ingår en bestämmelse om motsvarande skyldighet att låta domstolen avgöra om villkoren för en täckoperation är uppfyllda. Enligt den bestämmelsen ska saken alltid avgöras av domstol, inte enbart i det fall att man har för avsikt att använda informationen som utredning till stöd för att någon är skyldig till brott. Man får inte ens börja inhämta information som hör till en täckoperation innan domstolen har avgjort ärendet (RP 222/2010 rd, s 354). Enligt polislagen och den föreslagna lagen om brottsbekämpning inom Tullen är det däremot fråga om en domstolskontroll i efterhand som ska vidtas endast om informationen ska användas vid en rättegång på det sätt som anförs. Att döma av det föreslagna 3 kap. 23 § 2 mom. och av 10 kap. 32 § i tvångsmedelslagen är det ändå logiskt att anse att domstolskontrollen enligt den föreslagna lagen är avsedd att gälla också i sådana fall där informationen har inhämtats genom en täckoperation för att utreda ett brott. Förvaltningsutskottet hänvisar till lagutskottet och konstaterar att motiven i propositionen (s. 61) är missvisande i det avseendet.

Förvaltningsutskottet föreslår därför att 3 kap. 30 § får följande lydelse:

"Om avsikten är att information som fåtts genom en täckoperation som avses i 23 § 2 mom. och som genomförts för att förhindra ett tullbrott används i rättegång såsom en utredning till stöd för att någon är skyldig, ska den tullman som fattat beslut om täckoperationen låta domstolen avgöra om det fanns sådana förutsättningar för en täckoperation som avses i

23 § 2 mom. Om det är fråga om en täckoperation för att utreda ett tullbrott, ska frågan om huruvida förutsättningarna finns alltid hänskjutas till domstol för behandling."

33 §. *Genomförande av bevisprovokation genom köp.* Utskottet hänvisar till sin detaljmotivering till 3 kap. 24 § 2 mom. och föreslår motsvarande ändring i 3 kap. 33 § 2 mom., som gäller genomförande av bevisprovokation genom köp. Den befogenhet som en särskilt utbildad tullman har att på polisens begäran delta i bevisprovokation genom köp gäller bara förhindrande och utredning av tullbrott.

39 §. *Användning av informationskällor och förutsättningar för styrd användning av informationskällor.* Enligt 3 kap. 39 § 1 mom. avser användning av informationskällor något annat än sporadiskt konfidentiellt mottagande av information av betydelse för skötseln av uppgifter som föreskrivs för Tullen i lag av personer som inte hör till tullmyndigheten eller någon annan förundersökningsmyndighet.

Utöver brottsbekämpning har Tullen också andra uppgifter, bland annat sådana som sammanhänger med bestämmande av tull och vissa skatter. Det anförs inga grunder i propositionen för att utsträcka användningen av informationskällor till dessa uppgifter. Därför anser lagutskottet att bestämmelsen inte är korrekt utformad. Användningen av informationskällor ska avgränsas till förebyggande och utredning av brott i analogi med exempelvis 32 § i samma kapitel. Det anförs inte heller några andra synpunkter än sådana som gäller brottsbekämpning i motiven till paragrafen (s. 65—66 i RP, se även allmänna motiveringen, t.ex. s. 14 och 18—19). Utskottet föreslår utifrån lagutskottet utlåtande att 3 kap. 39 § 1 mom. får följande lydelse:

"Med användning av informationskällor avses annat än sporadiskt konfidentiellt mottagande av information av betydelse för skötseln av uppgifter som gäller bekämpning av tullbrott och som föreskrivs för Tullen i lag av personer som

inte hör till tullmyndigheten eller någon annan förundersökningsmyndighet (informationskälla)."

41 §. Beslut om styrd användning av informationskällor. Enligt det föreslagna 2 mom. kan tillstånd meddelas för högst två månader åt gången. Samma bestämmelse fanns ursprungligen också i 5 kap. 42 § 2 mom. i polislagen och 10 kap. 40 § 2 mom. i tvångsmedelslagen. Dessa moment ändrades emellertid genom lagarna 1168/2013 och 1146/2013, och de tillstånden kan numera meddelas för högst sex månader åt gången. Avsikten var att samma maximitid skulle gälla också enligt lagen om brottsbekämpning inom Tullen, och därför bör det föreslagna 2 mom. ändras. Dessutom bör formuleringen i 3 mom. 4 punkten, "det tullbrott som ligger till grund för åtgärden", ändras till "grunden för åtgärden" i analogi med 5 kap. 42 § 3 mom. 4 punkten (1168/2013) i polislagen (om motiven till ändringen, se FvUB 20/2013 rd, s. 3).

43 §. Beslut om kontrollerade leveranser. Enligt motiveringen till paragrafen (s. 68) motsvarar den föreslagna paragrafen i sak 5 kap. 44 § i polislagen. Avvikande från den föreslås det i motiven att paragrafen utvidgas så att den kan tillämpas också på kontrollerad leverans för utredning av brott. Lagutskottet har påpekat att detta inte framgår av den föreslagna 3 kap. 43 §. Tvärtom föreslås det uttryckligen i 3 kap. 42 § 2 mom. att Tullen får använda kontrollerade leveranser för att förhindra vissa typer av brott. I detta sammanhang konstaterar förvaltningsutskottet bara att det inte går att utvidga användningen av kontrollerade leveranser för brottsutredning genom motiveringstext.

53 §. Användning av överskottsinformation. Enligt 3 kap. 52 § i det första lagförslaget avses med överskottsinformation information som fås genom teleövervakning, inhämtande av basstationsuppgifter och teknisk observation, när informationen inte har samband med ett brott eller avvärjande av fara eller när den gäller något annat brott än det för vars förhindrande tillståndet har getts eller beslutet fattats. Enligt 53 §

1 mom. får överskottsinformation användas vid utredning av tullbrott om informationen gäller ett sådant tullbrott för vars förhindrande det skulle ha varit tillåtet att använda sådana metoder för inhämtande av information som avses i 3 kap. i lagen och som har använts då informationen har fås. Enligt momentet är det tillåtet att även använda överskottsinformation i samband med utredning av andra brott om det för brottet föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst två år och om användningen av överskottsinformation kan antas vara av synnerlig vikt för utredningen av brottet.

Förslaget är problematiskt i konstitutionellt hänseende, eftersom det inte beaktar grundlagsutskottets senaste utlåtanden om förslag till ändringar av polislagen, förundersökningslagen och tvångsmedelslagen (GrUU 32/2013 rd och GrUU 33/2013 rd). I de utlåtandena granskar grundlagsutskottet ingående de föreslagna bestämmelserna om användning av överskottsinformation i polislagen och tvångsmedelslagen (GrUU 32/2013 rd, s. 5—7, och GrUU 33/2013 rd, s. 5—7). Grundlagsutskottet ansåg att det föreslagna kravet på ett maximistraff på två år i de lagarna var problematiskt, eftersom det skulle innebära att många brott som inte kan anses vara brott som äventyrar samhällets eller individens säkerhet eller hemfriden enligt 10 § 3 mom. i grundlagen skulle komma att omfattas av regleringen. Grundlagsutskottet förutsatte att bestämmelserna ändras så att det maximistraff som är en förutsättning för användningen är längre. Enligt det utskottet är det godtagbart att överskottsinformation används om det strängaste straffet för det aktuella brottet är fängelse i minst tre år. Det finns emellertid inte något hinder för att bestämmelsen tillämpas på vissa enstaka brott för vilka maximistraffet är fängelse i två år, men som till grovhetsgraden ändå kan jämföras med de ovan nämnda brotten och som uppfyller kriterierna i 10 § 3 mom. i grundlagen (GrUU 32/2013 rd, s. 7/I, och GrUU 33/2013 rd, s. 7/I).

Förvaltningsutskottet föreslår att 3 kap. 53 § ändras i enighet med vad grundlagsutskottet kräver.

I detta avseende finns det skäl att komplettera det sagda med att det enligt propositionsmotiven är meningen att den föreslagna paragrafen om användning av överskottsinformation i sak ska motsvara 5 kap. 54 § i polislagen och 10 kap. 56 § i tvångsmedelslagen. Dessa lagar har ändrats genom lagarna 1168/2013 respektive 1146/2013. Den föreslagna bestämmelsen skiljer sig väsentligt från dem.

För det första är bestämmelserna i det föreslagna 1 mom. uppdelade på tre olika moment i 5 kap. 54 § i polislagen och 10 kap. 56 § i tvångsmedelslagen. Samma förfarande bör för tydlighets skull tillämpas i den föreslagna lagen om brottsbekämpning inom Tullen. För det andra har det i 5 kap. 54 § 2 mom. i polislagen och 10 kap. 56 § 2 mom. i tvångsmedelslagen som villkor uppställts att det strängaste straffet ska vara minst tre års fängelse i sådana fall där användningen av överskottsinformation är bunden till brott med en viss straffskala. I den föreslagna 3 kap 53 § är gränsen såsom framgår ovan satt vid två år.

Förvaltningsutskottet (FvUB 29/2013 rd) och lagutskottet (LaUB 17/2013 rd) instämde i sina betänkanden i grundlagsutskottets ståndpunkt och de gällande bestämmelserna i 5 kap. 54 § i polislagen och 10 kap. 56 § i tvångsmedelslagen fick sin lydelse i enlighet med det. Det är inte möjligt att avvika från denna linje i den föreslagna lagen. Detta framgår också av grundlagsutskottets utlåtande om den föreslagna lagen (GrUU 49/2014 rd). Enligt inkommen utredning finns det inte heller något behov att föreskriva om undantag till kravet på ett maximistraff på tre år. Förvaltningsutskottet anser i likhet med lagutskottet att den föreslagna 53 § ska få följande lydelse:

"Överskottsinformation får användas vid utredning av tullbrott om informationen gäller ett sådant tullbrott för vars förhindrande det skulle ha varit tillåtet att använda sådana metoder för inhämtande av information som avses i detta kapitel och som har använts då informationen har fåtts. (Utesl.)"

Överskottsinformation får också användas, om användningen av överskottsinformation kan antas vara av synnerlig vikt för utredningen av tullbrottet och om det för brottet föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst tre år. (Nytt 2 mom.)

Beslut om användningen av överskottsinformation som bevisning fattas av domstolen i samband med behandlingen av huvudsaken. Bestämmelser om att användning av överskottsinformation ska antecknas i förundersökningsprotokollet finns i 9 kap. 6 § 2 mom. i förundersökningslagen och bestämmelser om att användningen av överskottsinformation ska uppges i stämningsansökan i 5 kap. 3 § 1 mom. 8 punkten i lagen om rättegång i brottmål (689/1997). (Nytt 3 mom.)

Överskottsinformation får dessutom alltid användas för förhindrande av tullbrott, för inriktning av Tullens brottsbekämpningsverksamhet och som en utredning som stöder det att någon är oskyldig. (2 mom. i RP)

Överskottsinformation får också användas för att förhindra betydande fara för någons liv, hälsa eller frihet eller betydande miljö-, egendoms- eller förmögenhetsskada. Om det inte hör till Tullens behörighet att förhindra en ovannämnd fara, ska ärendet utan dröjsmål överföras till behörig myndighet. (3 mom. i RP)

I 10 kap. 56 § i tvångsmedelslagen föreskrivs det om hur överskottsinformation som fåtts med stöd av den lagen får användas för att förhindra tullbrott (utesl.). (Nytt 6 mom., 4 mom. i RP)"

54 §. *Utplåning av information.* Enligt motiveringen till 2 mom. (s. 76) får överskottsinformation trots 1 mom. dock bevaras och lagras i ett register, om informationen gäller ett brott som

avses i det föreslagna 53 § 1 mom. eller om den behövs för att förhindra ett brott som avses i 15 kap. 10 § i strafflagen. Utskottet föreslår till följd av de ändringar det föreslår i 3 kap. 53 § att 54 § 2 mom. ska hänvisa till hela 53 § och inte bara dess 1 mom. Dessutom vill utskottet peka på att lagtexten inte över huvud taget nämner de senare grunderna för bevarande och lagring, alltså 15 kap. 10 § i strafflagen.

55 §. Avbrytande av teknisk avlyssning och teknisk observation av utrustning. Enligt den sista meningen i bestämmelsen "information som fås innan metoden för inhämtandet av information avbrutits (...) dock användas på samma villkor som överskottsinformation med stöd av 53 §".

Motsvarande bestämmelser föreslogs tidigare i tvångsmedelslagen (RP 14/2013 rd) och polislagen (RP 16/2013 rd). Enligt grundlagsutskottet (GrUU 32/2013 rd och GrUU 33/2013 rd) är det i paragrafen inte fråga om en biprodukt från lagenlig användning av hemliga metoder för informationsinhämtning, utan om användning av information som fås genom inhämtning av information i en situation där metoden för informationsinhämtning inte har godkänts för användning. Information som har inhämtats på detta sätt kan enligt grundlagsutskottet inte jämföras med överskottsinformation. Därför ansåg utskottet att den sista meningen i 5 kap. 56 § i polislagen och 10 kap. 58 § i tvångsmedelslagen måste strykas, vilket lagutskottet och förvaltningsutskottet gjorde (LaUB 17/2013 rd och FvUB 20/2013 rd). Förvaltningsutskottet föreslår att samma mening utgår i den föreslagna 3 kap. 55 §.

61 §. Ersättning till teleföretag. Enligt det föreslagna 1 mom. har ett teleföretag rätt att få ersättning av statens medel för direkta kostnader som orsakats av att företaget i enlighet med detta kapitel har biträtt myndigheterna och lämnat uppgifter, med iakttagande av 98 § i kommunikationsmarknadslagen. Beslutet om betalning av ersättning fattas av den brottsbekämpningsenhet vid Tullen som utfört åtgärden i fråga.

Kommunikationsmarknadslagen har upphävts genom den nya informations samhällsbalken och utskottet föreslår därför att hänvisningen i 1 mom. ska gälla 299 § i informations samhällsbalken.

4 kap. Tystnadsplikt och tystnadsrätt

1 §. Tystnadsplikt. Motiveringen till 2 mom. (s. 82) står i konflikt med den föreslagna lagtexten. Enligt momentet gäller samma tystnadsplikt för den som står i arbetsavtalsförhållande till Tullen "och den som annars har fått kännedom om Tullens sekretessbelagda uppgifter". Detta gäller vem som helst utan att det förutsätts att personen står i arbetsavtalsförhållande eller liknande förhållande till Tullen. I motiven talas i detta sammanhang om den "som med stöd av befogenheter som beviljats honom eller henne eller på någon annan grund utför uppgifter som ankommer på Tullen." Här avses bland annat konsulter, men också andra myndigheter. Den avgränsning som framgår av motiven bör också framgå av lagtexten, eftersom detta är det rättsläge som eftersträvas. På detta tyder också den avslutande meningen i 2 mom. i den föreslagna lagtexten: "Tystnadsplikten gäller också efter det att anställningsförhållandet hos Tullen har upphört."

Utskottet föreslår att ordalydelsen i 4 kap. 1 § 2 mom. preciseras så att tystnadsplikten också gäller information som erhålls på grundval av ett uppdragsavtal och genom att stryka frasen "och den som annars".

5 kap. Särskilda bestämmelser

4 §. Bemyndiganden att utfärda förordning. Enligt 5 kap. 4 § 2 mom. 2 punkten i lagförslag 1 kan närmare bestämmelser utfärdas om utlämnande, försäljning, användning och förlust av beslagttaget gods utfärdas genom förordning av finansministeriet. Den grundläggande bestämmelsen om utlämnande, försäljning, användning och förverkande av beslagtagen vara ingår i 2 kap. 10 § i lagförslaget.

Grundlagsutskottet påpekar i sitt utlåtande att bestämmelserna har betydelse med avseende på egendomsskyddet i 15 § i grundlagen. Bestäm-

melserna måste också bedömas mot 80 § 1 mom. i grundlagen. Enligt det momentet får förordningar utfärdas med stöd av ett bemyndigande i grundlagen eller i någon annan lag. Bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter samt om frågor som enligt grundlagen i övrigt hör till området för lag ska utfärdas genom lag. Genom förordning av ett ministerium får enbart kompletterande bestämmelser av teknisk natur utfärdas, men lagen måste innehålla tillräckligt exakta grundläggande bestämmelser. Förvaltningsutskottet föreslår därför en precisering i det inledande stycket till 5 kap. 4 § 2 mom. om att det är fråga om utfärdande av "närmare" bestämmelser.

Utskottet vill påpeka att den föreslagna 5 kap. 4 § 2 mom. 7 punkten innehåller en felaktig hänvisning (till 2 kap. 3 § i stället för till 2 kap. 5 §), men eftersom den grundläggande bestämmelsen innehåller ett bemyndigande att utfärda förordning är punkten överflödigt. Detsamma gäller 8 punkten, eftersom bemyndigandet framgår av den grundläggande bestämmelsen (2 kap. 14 § 5 mom.). Utskottet föreslår därför att 7 och 8 punkten utgår.

2. Lag om ändring av tullagen

17 c §. I det föreslagna 1 mom. föreskrivs det att rörelse- eller handlingsfriheten för en person som är föremål för tjänsteuppdrag får begränsas på vissa närmare angivna villkor. Det konstateras i motiven (s. 94) att 3 mom. i paragrafen innehåller en hänvisning till bland annat häktningenslagen. Den föreslagna lagen innehåller trots det inte någon sådan hänvisning — eller för den delen något 3 mom.

4. Lag om ändring av gränsbevakningslagen

44 §. *Överföring av förundersökning till en annan förundersökningsmyndighet.* Som teknisk anmärkning konstaterar utskottet att 44 § i gränsbevakningslagen (578/2005) har ändrats genom lag 749/2014, som trädde i kraft den 1 oktober 2014. Det måste beaktas i formuleringen av den ändring av 44 § 1 mom. i gränsbevak-

ningslagen som ingår i propositionen. Därmed måste också paragrafrubriken ändras till "Överföring av förebyggande och utredning av brott till polisen eller Tullen" och ingressen preciseras.

5. Lag om ändring av lagen om samarbete mellan polisen, tullen och gränsbevakningsväsendet

4 §. *Förfarande vid internationella kontrollerade leveranser.* Bestämmelser om kontrollerade leveranser som utförs av gränsbevakningsväsendet och om förutsättningarna för och beslutsfattandet om sådana finns i den nya 43 a § (749/2014) i gränsbevakningslagen. Hänvisningen i det föreslagna 4 § 4 mom. bör därför ändras till att gälla den nya 43 a § i stället för 41 §.

6. Lag om ändring av tvångsmedelslagen

10 kap. Hemliga tvångsmedel

14 §. *Förtäckt inhämtande av information och dess förutsättningar.* Lagens 14 § 2 mom. har ändrats genom lag 1069/2014, vilket måste beaktas i den föreslagna 14 § 2 mom. 4 punkten. Samtidigt måste lagingressen preciseras.

65 §. *Tillsyn över användningen av hemliga tvångsmedel.* Den föreslagna ändringen i 2 mom. är inkonsekvent formulerad. Enligt förslaget ska inrikesministeriet årligen "lämna" ("on annettava") riksdagens justitieombudsman en berättelse om bland annat användningen av hemliga tvångsmedel, medan finansministeriet ska "avge" ("antaa") motsvarande berättelse. Det finns inte någon saklig grund för det avvikande uttryckssättet. Dessutom anmärker utskottet på att den gamla benämningen för inrikesministeriet använts i den finskspråkiga språkdräkten. Det framgår inte heller av förslaget till vilken instans finansministeriet ska avge sin berättelse. Enligt utskottet ska 2 mom. ha följande lydelse:

"Inrikesministeriet och finansministeriet ska årligen lämna riksdagens justitieom-

budsman en berättelse om hur hemliga tvångsmedel och skyddande av dem har använts och övervakats. (Utesl.)"

10. Lag om ändring av 36 § i lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation

Lagen om dataskydd vid elektronisk kommunikation (516/2004) upphörde att gälla vid ingången av 2015 när informationssamhällsbalken trädde i kraft. Utskottet föreslår därför att lagförslag 10 förkastas.

11. Lag om ändring av 16 kap. i strafflagen

16 kap. 4 b §. Tredska mot tullman. Regeringen föreslår tillägg av en ny 4 b § i 16 kap. i strafflagen. Den gäller tredska mot tullman. Motiveringen till förslaget (s. 100) är oklar. Enligt motiveringen till 1 punkten ska den som är föremål för en tullmans lagenliga åtgärd och låter bli att iaktta en order eller ett förbud som en tullman utfärdat kunna straffas. Det sägs vidare att det för närvarande närmast är bestämmelsen om tullförseelse i 42 kap. 3 § i tullagen som lämpar sig för de beskrivna situationerna. Det konstateras trots det i motiveringen att tullförseelse enligt 42 § 3 mom. i gällande tullag även i fortsättningen förstärker befallningar och förbud som meddelats med stöd av lag.

Detta kan emellertid inte vara fallet enligt lagutskottet. Straffet för tullförseelse är enbart bötesstraff, och bestämmelsen kan inte tillämpas om strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag. Av detta följer att de situationer som konstateras ovan i fortsättningen omfattas av just den föreslagna nya bestämmelsen i 16 kap. 4 b § i strafflagen. Ett undantag är gärningar som begås av grov oaktsamhet, som inte täcks av den föreslagna kriminaliseringen i strafflagen. Lagutskottet påpekar också att tullförseelse enligt 42 § 3 mom. (426/2009) i tullagen är problematisk som blanco-straffbestämelse ("bryter mot deklarationsskyldigheten eller någon annan skyldighet enligt tullagstiftningen").

Enligt den nu föreslagna 4 b § 2 punkten kan den dömas för tredska mot tullman som hindrar en tullman från att använda befogenheter enligt 14 § i tullagen (1466/1994) eller 2 kap. 14 och 15 § i lagen om brottsbekämpning inom Tullen. Utskottet anser utifrån inhämtad utredning att det är motiverat att avgränsa 16 kap. 4 b § 2 punkten i förhållande till vad regeringen föreslår.

Därför föreslår utskottet att 16 kap. 4 b § 2 punkten med avseende på tullagen bara ska gälla de lägen där någon vägrar att ge en tullman de uppgifter som avses i 14 § 1 mom. 6 punkten i tullagen. I andra situationer där någon förhindrar utövandet av befogenheterna enligt 14 § i tullagen tillämpas gärningsformerna för motstånd mot tjänsteman som anges i 16 kap. 1—3 § i strafflagen. Utskottet föreslår att 4 b § får följande lydelse:

"Den som

1) underlåter att lyda en befallning eller ett förbud som en tullman för utförandet av ett uppdrag meddelar inom ramen för sina befogenheter,

2) vägrar att ge en tullman de uppgifter som begärts med stöd av 14 § 1 mom. 6 punkten i tullagen (1466/1994) eller 2 kap. 14 och 15 § i lagen om brottsbekämpning inom Tullen (/) eller

3) utan anledning tillkallar en tullman eller försvårar Tullens verksamhet genom att lämna falska uppgifter,

ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs på något annat ställe i lag, för tredska mot tullman dömas till böter eller fängelse i högst tre månader."

Lagstiftningsordning

Förvaltningsutskottet har satt beaktat grundlagsutskottets konstitutionella anmärkningar om 3 kap. 53 § i lagförslag 1 på behörigt sätt. Lagförslagen kan därmed behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Utskottets förslag till beslut

Riksdagen

godkänner lagförslag 2, 3, 7—9 och
12—17 utan ändringar,

godkänner lagförslag 1, 4—6 och 11
med ändringar (**Utskottets ändrings-
förslag**) och

förkastar lagförslag 10.

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om brottsbekämpning inom Tullen

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1

(Som i RP)

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *tullbrott*:

a) brott som innebär överträdelse av en sådan
bestämmelse i tullagen eller någon annan lag
vars iakttagande Tullen ska övervaka eller som
Tullen ska verkställa (*utesl.*),

(b—d-punkten som i RP)

(2—7 punkten som i RP)

3 §

Tullens befogenheter

Tullen svarar för tullbrottsbekämpning på det
sätt som föreskrivs i denna lag eller någon an-
nanstans *i lag*. Tullen är en förundersöknings-
myndighet som avses i förundersökningslagen.

4 §

*Uppgifter och befogenheter för tullmän inom
tullbrottsbekämpningen*

(1 mom. som i RP)

Vid förundersökning som utförs av Tullen har
en tullman inom tullbrottsbekämpningen samma
rätt att vidta utredningsåtgärder *enligt förunder-
sökningsslagen* och använda tvångsmedel *enligt
tvångsmedelslagen* som en polisman vid en po-
lismyndighets förundersökning, om inte något
annat föreskrivs i denna lag *eller någon annan
lag*.

5—7 §

(Som i RP)

2 kap.

**Tullens befogenheter vid tullbrottsbekämp-
ning**

1—5 §

(Som i RP)

6 §

Åtgärdseftergift

Om det föreligger misstanke om ett brott som inte kan förutses medföra strängare straff än böter och om brottet som helhet ska anses uppenbart obetydligt, kan en tullman avstå från att göra förundersökning eller låta bli att överlämna saken till åklagaren. En tullman kan dock tilldela den brottsmisstänkte en anmärkning.

7—15 §
(Som i RP)

16 §

Yppandeförbud

Om det i samband med att Tullen inhämtar information för någon yppas uppgifter som gäller andra än personen själv och som har samband med kriminalunderrättelseverksamhet eller undersökningen, kan en anhållningsberättigad tullman förbjuda honom eller henne att röja uppgifterna för utomstående. *Medan åtalsprövning pågår beslutar åklagaren om yppandeförbud enligt 11 kap. 5 § i förundersökningslagen.*

(2—5 mom. som i RP)

3 kap.

Hemliga metoder för inhämtande av information

Allmänna bestämmelser

1—3 §
(Som i RP)

Inhämtande av information ur telenät

4 §

Teleövervakning och dess förutsättningar

Med *teleövervakning* avses i denna lag att identifieringsuppgifter inhämtas om ett meddelande som har sänts från en teleadress eller tele-

terminalutrustning som är kopplad till ett sådant allmänt kommunikationsnät eller till ett sådant därtill anslutet kommunikationsnät som avses i *informationssamhällsbalken (917/2014)* eller som har mottagits till en sådan adress eller utrustning samt att uppgifter om en teleadress eller teleterminalutrustnings läge inhämtas eller att användningen av adressen eller utrustningen tillfälligt förhindras. Med *identifieringsuppgifter* avses i 3 § 40 punkten i *informationssamhällsbalken avsedd information som kan kopplas till en juridisk eller fysisk person och som behandlas för att överföra meddelanden.*

(2 och 3 mom. som i RP)

5 §

(Som i RP)

6 §

Beslut om teleövervakning

(1—3 mom. som i RP)

Tillstånd kan meddelas och beslut fattas för högst en månad åt gången och de kan även gälla en viss tidsperiod som föregått tillståndet eller beslutet. Denna tidsperiod kan vara längre än en månad.

(5 mom. som i RP)

7 och 8 §

(Som i RP)

Systematisk observation, förtäckt inhämtande av information och teknisk observation

9 §

Systematisk observation och dess förutsättningar

Med *observation* avses iakttagande av en viss person i hemlighet i syfte att inhämta information. Vid observation får en kamera eller annan motsvarande teknisk anordning trots 24 kap. 6 § i strafflagen användas för att göra visuella iakttagelser.

(2 och 3 mom. som i RP)

Observation eller systematisk observation får inte riktas mot utrymmen som används för stadigvarande boende. Tekniska anordningar får inte (*utesl.*) användas mot hemfridskyddade platser enligt 24 kap. 11 § i strafflagen.

10 §
(Som i RP)

11 §

Förtäckt inhämtande av information och dess förutsättningar

(1 mom. som i RP)

Tullen får för att förhindra tullbrott använda förtäckt inhämtande av information, om det på grund av en viss persons yttranden eller uppträdande i övrigt med fog finns anledning att anta att denne kommer att göra sig skyldig till

(1 och 2 punkten som i RP)

3) smuggling som sammanhänger med planmässig, organiserad, yrkesmässig, fortsatt eller upprepad kriminell verksamhet, eller

(4 punkten som i RP)

(3 mom. som i RP)

12 §
(Som i RP)

13 §

Teknisk avlyssning och dess förutsättningar

Med *teknisk avlyssning* avses att en viss persons samtal eller meddelande, som inte är avsett för utomstående och i vilket avlyssnaren inte deltar, trots 24 kap. 5 § i strafflagen avlyssnas, upptas eller behandlas på något annat sätt med hjälp av en teknisk anordning, metod eller programvara i syfte att ta reda på innehållet i samtalet eller meddelandet eller utreda deltagarna eller en i 4 mom. avsedd persons verksamhet.

(2 och 3 mom. som i RP)

En förutsättning för teknisk avlyssning är dessutom att personen i fråga på grund av sina yttranden eller hotelser, sitt uppträdande eller annars med fog kan antas göra sig skyldig till

(1 och 2 punkten som i RP)

3) smuggling som sammanhänger med planmässig, organiserad, yrkesmässig, fortsatt eller upprepad kriminell verksamhet, eller

(4 punkten som i RP)

(5 mom. som i RP)

14—16 §
(Som i RP)

17 §

Teknisk spårning och dess förutsättningar

(1 mom. som i RP)

Tullen får för att förhindra tullbrott rikta teknisk spårning mot föremål, ämnen eller egendom som är föremål för ett brott eller som en person antas inneha eller sannolikt kommer att inneha, om det på grund av dennes yttranden eller hotelser, uppträdande eller annars med fog kan antas att personen i fråga kommer att göra sig skyldig till ett tullbrott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst ett år.

(3 och 4 mom. som i RP)

18 §
(Som i RP)

19 §

Teknisk observation av utrustning och dess förutsättningar

(1 och 2 mom. som i RP)

(3 mom. som i RP. Utskottets ändringsförslag påverkar inte den svenska texten.)

20—22 §
(Som i RP)

Täckoperationer och bevisprovokation genom köp

23 §
(Som i RP)

24 §

Genomförande av täckoperationer

(1 mom. som i RP)

En tullman inom tullbrottsbekämpningen som särskilt utbildats för hemligt inhämtande av information får på begäran av polisen delta i en täckoperation som företas för att förhindra eller utreda *tullbrott*. När en tullman inom tullbrottsbekämpningen deltar i en täckoperation som polisen företar *i fråga om ett tullbrott* gäller angående tullmannens rättigheter och skyldigheter vad som i 5 kap. 28—30 § i polislagen (872/2011) och i 10 kap. 27—29 § i tvångsmedelslagen bestäms om polismäns rättigheter och skyldigheter.

25—29 §
(Som i RP)

30 §

Beslut om förutsättningarna för täckoperation

Om avsikten är att information som fås genom en täckoperation som avses i 23 § 2 mom. och som genomförts för att förhindra ett *tullbrott* används i rättegång såsom en utredning till stöd för att någon är skyldig, ska den tullman som fattat beslut om täckoperationen låta domstolen avgöra om det fanns sådana förutsättningar för en täckoperation som avses i 23 § 2 mom. *Om det är fråga om en täckoperation för att utreda ett tullbrott, ska frågan om huruvida förutsättningarna finns alltid hänskjutas till domstol för behandling.*

31 och 32 §
(Som i RP)

33 §

Genomförande av bevisprovokation genom köp

(1 mom. som i RP)

En tullman inom tullbrottsbekämpningen som särskilt utbildats för hemligt inhämtande av information får delta i bevisprovokation genom köp som företas på begäran av polisen för att förhindra eller utreda *tullbrott*. När en tullman inom tullbrottsbekämpningen deltar i bevisprovokation genom köp som polisen företar *i fråga om ett tullbrott* gäller angående tullmannens rättigheter och skyldigheter vad som i 5 kap. 35—38 § i polislagen och i 10 kap. 34—37 § i tvångsmedelslagen bestäms om polismäns rättigheter och skyldigheter.

34—38 §
(Som i RP)

Användning av informationskällor samt kontrollerade leveranser

39 §

Användning av informationskällor och förutsättningar för styrd användning av informationskällor

Med *användning av informationskällor* avses annat än sporadiskt konfidentiellt mottagande av information av betydelse för skötseln av uppgifter som gäller *bekämpning av tullbrott* och som föreskrivs för Tullen i lag av personer som inte hör till tullmyndigheten eller någon annan förundersökningsmyndighet (*informationskälla*).

(2 och 3 mom. som i RP)

40 §

Behandling av uppgifter om en informationskälla och betalning av arvode

(Som i RP)

41 §

Beslut om styrd användning av informationskällor

(1 mom. som i RP)

Beslut kan meddelas för högst sex månader åt gången.

Beslut om styrd användning av informationskällor ska fattas skriftligen. I beslutet ska följande nämnas:

(1—3 punkten som i RP)

4) *grunden* för åtgärden,

(5—8 punkten som i RP)

(4 mom. som i RP)

42—43 §
(Som i RP)

Gemensamma bestämmelser

44—52 §
(Som i RP)

53 §

Användning av överskottsinformation

Överskottsinformation får användas vid utredning av tullbrott om informationen gäller ett sådant tullbrott för vars förhindrande det skulle ha varit tillåtet att använda sådana metoder för inhämtande av information som avses i detta kapitel och som har använts då informationen har fåtts. (*Utesl.*)

Överskottsinformation får också användas, om användningen av överskottsinformationen kan antas vara av synnerlig vikt för utredningen av tullbrottet och om det för brottet föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst tre år. (Nytt 2 mom.)

Beslut om användningen av överskottsinformation som bevisning fattas av domstolen i samband med behandlingen av huvudsaken. Bestämmelser om att användning av överskottsinformation ska antecknas i förundersökningsprotokollet finns i 9 kap. 6 § 2 mom. i förundersök-

ningslagen och bestämmelser om att användningen av överskottsinformation ska uppges i stämningsansökan i 5 kap. 3 § 1 mom. 8 punkten i lagen om rättegång i brottmål (689/1997). (Nytt 3 mom.)

(4 och 5 mom. som 2 och 3 mom. i RP)

I 10 kap. 56 § i tvångsmedelslagen föreskrivs det om hur överskottsinformation som fåtts med stöd av den lagen för att användas för att förhindra tullbrott (utesl.). (Nytt 6 mom., 4 mom. i RP)

54 §

Utplåning av information

(1 mom. som i RP)

Överskottsinformation får dock bevaras och lagras i Tullens register som avses i tullagen, om den gäller ett brott som avses i 53 § (*utesl.*). Information som inte har lagrats i ett register eller fogats till förundersökningsmaterial ska utan onödigt dröjsmål utplånas så snart det blivit uppenbart att den inte kan användas eller den inte längre behövs för att förhindra eller utreda ett tullbrott.

(3 mom. som i RP)

55 §

Avbrytande av teknisk avlyssning och teknisk observation av utrustning

Om det framgår att den person som den tekniska avlyssningen riktas mot inte befinner sig i det utrymme eller på den plats som avlyssnas, ska avlyssningen avbrytas så snart som möjligt och de upptagningar som fåtts genom avlyssningen och anteckningarna om de uppgifter som fåtts genom den utplånas utan dröjsmål. Skyldigheten att avbryta åtgärden och att utplåna upptagningarna och anteckningarna gäller också teknisk observation av utrustning, om det framgår att observationen gäller ett meddelandes innehåll eller identifieringsuppgifter som avses i 4 § eller att den person som avses i 19 § 3 mom. inte använder den anordning som är föremål för observationen. (*Utesl.*)

56—60 §
(Som i RP)

61 §

Ersättningar till teleföretag

Ett teleföretag har rätt att få ersättning av statens medel för direkta kostnader som orsakats av att företaget i enlighet med detta kapitel har biträtt myndigheterna och lämnat uppgifter, med iakttagande av 299 § i *informationssamhällsbalken*. Beslut om betalning av ersättning fattas av den brottsbekämpningsenhet vid Tullen som utfört åtgärden i fråga.

(2 mom. som i RP)

62—64 §
(Som i RP)

4 kap.

Tystnadsplikt och tystnadsrätt

1 §

Tystnadsplikt och tystnadsrätt

(1 mom. som i RP)

Samma tystnadsplikt gäller för den som på grundval av ett uppdragsavtal eller som står i ar-

betsavtalsförhållande till Tullen (*utesl.*) har fått kännedom om Tullens sekretessbelagda uppgifter. Tystnadsplikten gäller också efter det att *uppdragsavtalet eller* anställningsförhållandet hos Tullen har upphört.

(3 mom. som i RP)

2—6 §
(Som i RP)

5 kap.

Särskilda bestämmelser

1—3 §
(Som i RP)

4 §

Bemyndiganden att utfärda förordning

(1 mom. som i RP)

Genom förordning av finansministeriet får närmare bestämmelser utfärdas om

(1—5 punkten som i RP)

6) registrering av åtgärder,

(7 och 8 punkten *utesl.*)

5 §
(Som i RP)

4.

Lag

om ändring av gränsbevakningslagen

I enlighet med riksdagens beslut ändras i gränsbevakningslagen (578/2005) 10 §, 44 § 1 mom. samt 78 § 1 mom., av dem 10 § sådan den lyder i lag 875/2011, 44 § 1 mom. sådant det lyder i lag 749/2014 och 78 § 1 mom. sådant det lyder i lag 688/2009, som följer:

10 §
(Som i RP)

44 §

Överföring av förebyggande och utredning av brott till polisen eller Tullen

Om inte något annat följer av bestämmelserna om arbetsfördelningen mellan gränsbevakningsväsendet, polisen och Tullen överför gränsbevakningsväsendet *förebyggandet och utredningen* av tullbrott enligt lagen om brottsbekämpning inom Tullen till Tullen och *förebyggandet och utredningen* av andra brott till polisen, om arten och omfattningen av ärendet eller

de nödvändiga *åtgärderna* förutsätter det eller *om myndigheten* i fråga kräver det. Gränsbevakningsväsendet ska i *det ärende som överförs tryggas förebyggandet och utredningen* till dess att överföringen har gjorts.

78 §
(Som i RP)

Ikraftträdandebestämmelsen
(Som i RP)

5.

Lag

om ändring av lagen om samarbete mellan polisen, tullen och gränsbevakningsväsendet

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i lagen om samarbete mellan polisen, tullen och gränsbevakningsväsendet (687/2009) lagens namn, 1 § 1 mom., mellanrubriken före 2 § samt 4 § 4 mom., av dem 4 § 4 mom. sådant det lyder i lag 881/2011, som följer:

Lag

om samarbete mellan polisen, Tullen och gränsbevakningsväsendet

1 §
(Som i RP)

Brottsbekämpningssamarbetet mellan polisen, Tullen och gränsbevakningsväsendet

4 §

Förfarande vid internationella kontrollerade leveranser

41 § i gränsbevakningslagen (578/2005) och 3 kap. 42 § i lagen om brottsbekämpning inom Tullen (/) föreskrivs om kontrollerade leveranser och förutsättningarna för sådana och i 10 kap. 42 § i tvångsmedelslagen, 5 kap. 44 § i polislagen, 43 a § i gränsbevakningslagen och 3 kap. 43 § i lagen om brottsbekämpning inom Tullen föreskrivs om beslutsfattandet vid kontrollerade leveranser som utförs av polisen, gränsbevakningsväsendet eller Tullen.

I 10 kap. 41 § i tvångsmedelslagen (806/2011), 5 kap. 43 § i polislagen (872/2011),

Ikraftträdandebestämmelsen
(Som i RP)

6.

Lag om ändring av tvångsmedelslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i tvångsmedelslagen (806/2011) 10 kap. 1 och 14 §, 15 § 1 mom. och 2 mom. 2 punkten, 39 § 2 och 4 mom., 40 § 1 mom. och 3 mom. 2 punkten, 47 § 2 mom., 48 § 1 mom., 56 § 4 mom., 57 § 1 mom. samt 65 §,
av dem 14 § sådan den lyder delvis ändrad i *lagarna* 438/2013 och 1069/2014 samt 56 § 4 mom. och 57 § 1 mom. sådana de lyder ändrade i lag 1146/2013, som följer:

10 kap.	(5—8 punkten som i RP) (3 och 4 mom. som i RP)
Hemliga tvångsmedel	
1 § (Som i RP)	15, 39, 40, 47, 48, 56 och 57 § (Som i RP)
14 §	65 §
<i>Förtäckt inhämtande av information och dess förutsättningar</i>	<i>Tillsyn över användningen av hemliga tvångs- medel</i>
(1 mom. som i RP) Polisen får använda förtäckt inhämtande av information, om det finns anledning att anta att åtgärden kan bidra till utredningen av (1—3 punkten som i RP) 4) förberedelse till brott som begås i terroristiskt syfte, <i>eller deltagande i utbildning för ett terroristbrott eller finansiering av terroristgrupp om gärningen är så allvarlig att den förutsätter fängelsestraff,</i>	(1 mom. som i RP) Inrikesministeriet och finansministeriet ska årligen lämna riksdagens justitieombudsman en berättelse om hur hemliga tvångsmedel och skyddande av dem har använts och övervakats. (<i>Utesl.</i>) (3 mom. som i RP)
	Ikraftträdandebestämmelsen (Som i RP)

11.

Lag
om ändring av 16 kap. i strafflagen

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 16 kap. i strafflagen (39/1889) en ny 4 b § som följer:

16 kap. Om brott mot myndigheter 4 b § <i>Tredska mot tullman</i> Den som (1 punkten som i RP) 2) vägrar att ge en tullman de uppgifter som begärts med stöd av 14 § 1 mom. 6 punkten i tull- lagen (1466/1994) eller 2 kap. 14 och 15 § i la-	gen om brottsbekämpning inom Tullen (/) eller (3 punkten som i RP) ska, om inte strängare straff för gärningen fö- reskrivs på något annat ställe i lag, för tredska mot tullman dömas till böter eller fängelse i högst tre månader. Ikraftträdandebestämmelsen (Som i RP)
---	---

Helsingfors den 3 mars 2015

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Pirkko Mattila /saf	Timo V. Korhonen /cent
vordf. Mika Kari /sd (delvis)	Antti Lindtman /sd
medl. Maarit Feldt-Ranta /sd	Markus Lohi /cent (delvis)
Satu Haapanen /gröna	Tapani Mäkinen /saml
Rakel Hiltunen /sd	Mika Raatikainen /saf (delvis)
Anne Holmlund /saml (delvis)	Kari Tolvanen /saml
Reijo Hongisto /saf	Ulla-Maj Wideroos /sv
Risto Kalliorinne /vänst	ers. Mikael Jungner /sd (delvis)
Elsi Katainen /cent	Arja Juvonen /saf (delvis).

Sekreterare var

utskottsråd Ossi Lantto.